

UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM BAŠTINSKIM KOMPLEKSIMA

URBANI CENTRI
INTERPRETACIJSKI CENTRI SVJETSKE BAŠTINE

06.06.2024. Centar koralja Zlarin

URBANI CENTRI

POJAM URBANI CENTAR

- Urbani centri razvijaju se u različitim prostornim i regulatornim kontekstima te ne postoji pravi i realan model njihova razvoja i upravljanja
- Zajednički cilj im je **jačanje povezanosti lokalne javne uprave i građana u postupcima urbanističkog planiranja** te moguće poboljšanje učinkovitosti tih postupaka
- Odnose se na fizičke prostore u kojima su okupljene relevantne informacije o urbanističkom planiranju i politikama u svrhu **povećanja transparentnosti procesa**, a osim pružanja **platforme za konstruktivne rasprave** između predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora te samih građana, mogu ugošćavati i druge **komplementarne funkcije i sadržaje**

AKTIVNOSTI URBANIH CENTARA

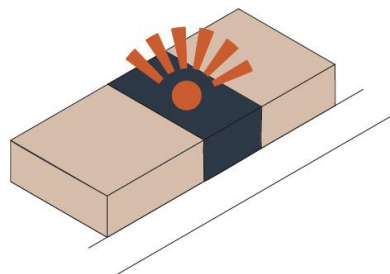
- **Područja djelovanja** urbanih centara:
 - istraživanja i razvoj urbanih politika
 - edukacije
 - javno zagovaranje u procesima razvoja gradova
- Moguće **aktivnosti**:
 - održavanje izlaganja i izložbi,
 - pružanje podrške aktivnostima prostornog planiranja i uređenja,
 - organizacija i održavanje stručnih konferencija, predavanja i sastanaka,
 - provođenje aktivnosti umrežavanja različitih dionika i poticanja njihove suradnje,
 - razvoj istraživačkih aktivnosti, znanstvenih članaka, publikacija i sl.,
 - pružanje tehničke podrške u provedbi aktivnosti i projekata urbanog razvoja,
 - razvoj kulturnih aktivnosti te
 - razvoj komunikacijskih aktivnosti i izgradnje kapaciteta.

TIPOLOGIJE URBANIH CENTARA

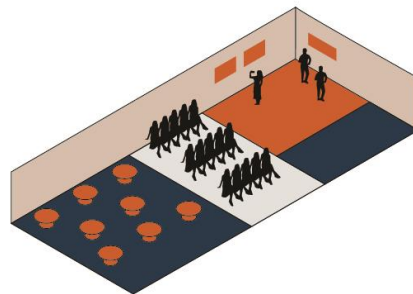
- Urbani centar kao mjesto informiranja i komunikacije
 - Lokalna administracija
- Urbani centar kao mjesto autentične društveno-kulturne interakcije
 - Lokalna uprava i/ili civilno društvo - udruge/treći sektor
- Urbani centri kao inkubatori inicijative „samopoznavanje“ teritorija i aktiviranja takozvanog trećeg sektora u razvoju ideja, istraživanja, laboratorija, planiranja, natječaja
 - Ekonomske interesne skupine/stručnjaci
- Urbani centar kao „think tank“ koji se bavi provođenjem kvalificiranih interakcija s gradskim i regionalnim javnim upravama putem istraživanja i edukacijskih aktivnosti
 - Istraživački instituti – sveučilišta, privatni sektor „neovisna uloga“

PROSTORNE ZNAČAJKE URBANIH CENTARA

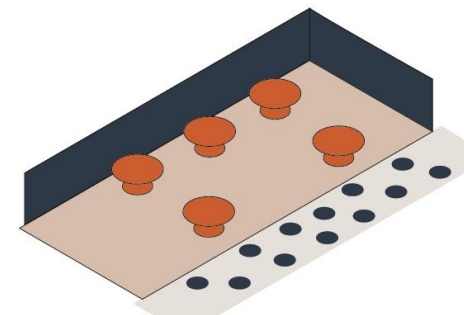
VIDLJIVOST

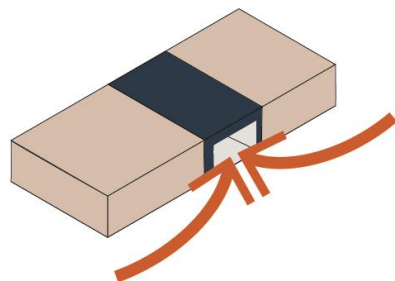
MULTIFUNKCIONALNOST

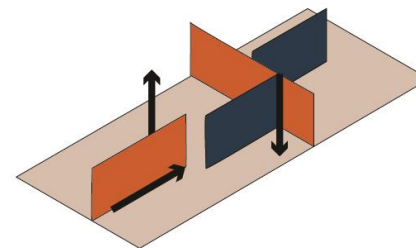
PREPOZNATLJIVOST

DOSTUPNOST

FLEKSIBILNOST

SPUR — THE San Francisco Bay Area Planning and Urban Research Association, SAD

- SPUR predstavlja **najstariji primjer institucije** koju je, u okviru iskustava iz SAD-a, moguće povezati s formom Urbanog centra.
- Utemeljen kao neprofitna organizacija s više od 1.000 udruženja stručnjaka, predstavnika poslovne zajednice te drugih udruga i/ili lokalnih skupina.
- Kao članska neprofitna organizacija, SPUR ima ključnu ulogu u **udruživanju građana u svrhu zajedničkog donošenja rješenja** za najveće probleme s kojima se njihovi gradovi suočavaju.

SPUR — THE San FRANCISCO Bay Area PLANNING AND URBAN RESEARCH ASSOCIATION, SAD

- **Glavna područja djelovanja i programi:**

- društveno planiranje
- gospodarski razvoj
- dobro upravljanje
- stanovanje
- regionalno planiranje
- održivi razvoj i otpornost
- poljoprivreda
- mobilnost

- **Aspekti djelovanja:**

- Definiranje opsega aktivnosti koji je u stalnom porastu, s ciljem rješavanja problema politika
- Stvaranje veza između dionika, s ciljem učinkovitog predstavljanja svih dimenzija grada

La Fondazione per L'Innovazione Urbana (FIU), Bologna, Italija

- FIU osnovana 2018. godine, kao nastavak aktivnosti nekadašnjeg Urbanog Centra Bologna, osnovanog 2003. godine u svrhu ostvarenja **komunikacije s građanima i aktivnog uključivanja civilnog sektora u procese urbane transformacije.**
- **Utemeljitelji strukture:** tijelo lokalne uprave (Comune di Bologna) i sveučilište (Università di Bologna)
- **Članovi:** predstavnici različitih tijela i institucija kao na primjer poljoprivredno-prehrambeni centar, komora inženjera, agencija za upravljanje nekretninama i dr.

La Fondazione per l'Innovazione Urbana (FIU), Bologna, Italija

- **Glavna područja djelovanja:**

- inovacije u transformacijama urbanog prostora
- inovacije iz područja kulture i urbane ekonomije

- **Ciljevi:**

- poticanje društvene jednakosti,
- prijelaz na klimatsku neutralnost te
- promicanje dobrobiti i osnaživanja zajednica.

- Jedna od osnovnih djelatnosti je i aktivacija procesa participacije: provedba i promicanje niza aktivnosti koje se odvijaju u cijelom gradu, kojima se nastoje prikazati planirane promjene te prikupiti sugestije građana.

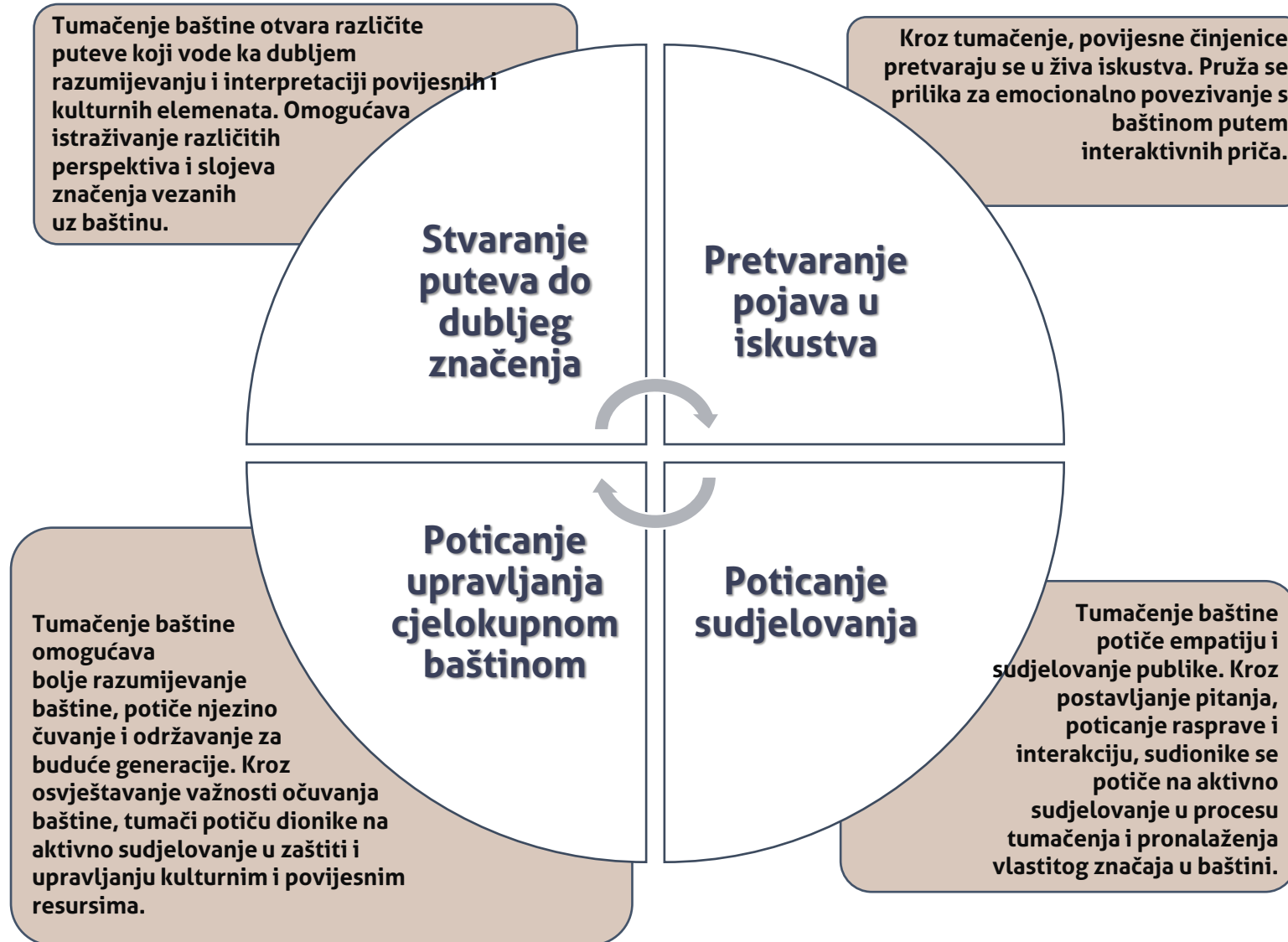
INTERPRETACIJSKI CENTRI SVJETSKE BAŠTINE

INTERPRETACIJA

Interpretacija kao umjetnost pričanja priče kojoj je cilj u prvom redu pojasniti, a ne informirati. Interpretacijom se prvenstveno želi otkriti, a ne samo pokazati; probuditi, a ne samo zadovoljiti znatiželju. To je način podučavanja posjetitelja tako da nemaju osjećaj da ih se pokušava podučiti; na sugestivan se način želi pojedinca potaknuti na promjenu ustaljenog stava, odnosno želi ga se potaknuti da o određenoj temi stvori svoje vlastito mišljenje (Jorge Morales 1983).

*„Tumačit ću...
kako bih došao što bliže
srcu svijeta.“*
John Muir, 1871

INTERPRETACIJA

INTERPRETACIJSKI CENTRI SVJETSKE BAŠTINE

- Definicija obuhvaća svaku vrstu organizirane aktivnosti čija je glavna svrha olakšati prezentaciju, tumačenje i/ili posjet određenom lokalitetu UNESCO-ve svjetske baštine. Koncept obuhvaća raznolike strukture, koje se ponekad nazivaju različitim imenima (interpretacijski centar, posjetiteljski centar, centar svjetske baštine itd.)

INTERPRETACIJSKI CENTRI SVJETSKE BAŠTINE

- 1. Zaštita i unaprjeđenje kulturnog naslijeđa:** Proaktivno djelovanje u svrhu zaštite i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa kao ključnog aspekta u očuvanju autentičnosti i vrijednosti za buduće generacije.
- 2. Komuniciranje i podrška vrijednostima UNESCO-a:** Kao nositelji UNESCO-ovih vrijednosti, ova mjesta imaju odgovornost komunicirati i promicati vrijednosti koje UNESCO zagovara, poput kulturne raznolikosti, obrazovanja, održivog razvoja i mira
- 3. Razvoj obrazovnih programa:** Razvijati obrazovne programe i inicijative koji istovremeno potiču svijest o kulturnoj i prirodnoj baštini te promiču vrijednosti UNESCO-a. Integracija obrazovanja o održivom razvoju, kulturnoj raznolikosti i zaštiti okoliša prepoznaje se kao ključna za stvaranje informirane i angažirane javnosti

Preporuke iz UNESCO-ovog Priručnika o ulozi centara za posjetitelje u UNESCO-vim lokalitetima (2019):

Višestruke dimenzije vrijednosti: Interpretacija baštine na UNESCO-vim lokacijama treba obuhvatiti višestruke dimenzije. Osim što se fokusira na specifične vrijednosti same lokacije, potrebno je uzeti u obzir i širi teritorijalni, socioekonomski i kulturni kontekst, kao i relevantne konvencije i programe. Također je bitno naglasiti univerzalne vrijednosti koje podržava UNESCO, poput mira i održivog razvoja.

Usvajanje integriranih pristupa: Centri za posjetitelje na ovim lokacijama trebaju razvijati obrazovne strategije koje kombiniraju interpretaciju baštine s drugim konceptima i alatima koje je razvio UNESCO, poput obrazovanja za održivi razvoj i globalnog građanstva.

Participativni pristup: Interpretacija baštine zahtijeva interaktivni i participativni pristup koji potiče razmjenu percepcija i vrijednosti između različitih dionika. Centri bi trebali uključivati različite skupine, uključujući posjetitelje, lokalne zajednice i različite dobne skupine, kako bi promovirali razumijevanje i dijalog o baštini.

Olakšavanje potencijalne transformacije: Centri za posjetitelje trebaju omogućiti slobodne rasprave o baštini i pružati prilagođene narative koji potiču rezonanciju i kritičko razmišljanje. Investiranje u izgradnju kapaciteta osoblja i dionika te razvoj relevantnih znanja i vještina ključno je za ostvarivanje ovih ciljeva.

INTERPRETACIJSKI CENTAR BAŠTINE STAROG GRADA U VARŠAVI

- Interpretacijski centar baštine **mjesto je susreta i razgovora o Varšavi, posebice o obnovi Starog grada** koji je upisan na UNESCO-ov popis svjetske baštine
- Stalni postav prikazuje povijest ratnih razaranja Starog grada i njegovu obnovu nakon završetka Drugog svjetskog rata
- Djelovanje centra nije usmjereno samo na pitanja razaranja i poslijeratne obnove, već se **podržava i organizira niz događanja vezanih uz svjetsku baštinu i njezinu misiju**; kreiraju se obrazovne aktivnosti vezane uz svjetsku baštinu, pripremljene koristeći metode interpretacije lokalne i svjetske baštine.
- Interpretacijski centar održava i predavanja, promocije knjiga te tečajeve i radionice za djecu i mlade

INTERPRETACIJSKI CENTAR SVJETSKE BAŠTINE U BAMBERGU

- Smješten u samom srcu grada, Centar za posjetitelje svjetske baštine Bamberga otkriva **izvanrednu univerzalnu vrijednost grada i alat je u tumačenju njegove svjetske baštine**
- U skladu s međunarodnim kontekstom UNESCO-a, posebne značajke Grada Bamberga prenesene su na prostor od oko 220 četvornih metara izložbenog prostora
- Izložba, poput samog starog grada Bamberga, podijeljena je na tri dijela, svaki posvećen jednom od povijesnih središta grada. Izložba pruža informacije o Gradu na brežuljcima s Domburgom (nekadašnjom utvrdom knezova Bamberga), Otočkoj četvrti s mlinovima i privatnim dvorcima te Otočkoj četvrti s urbanom hortikulturom
- Makete zgrada ilustriraju srednjovjekovnu i baroknu arhitekturu, dok audio stanice, filmovi, digitalne aplikacije i interaktivni model starog grada Bamberga pozivaju posjetitelje da bolje upoznaju ovo mjesto. **Posebna mjesta u urbanom okruženju** koja predstavljaju izuzetnu univerzalnu vrijednost Bamberga istaknuta su na izložbi kako bi se potaknulo daljnje istraživanje ovog grada.

Hrvatski Centar Korala Zlarin

- HCKZ je koncipiran kao disperzni centar koji se sastoji od nekoliko jedinica koje zajedno čine jednu temu.
- Osnovno obilježje ovog koncepta je povezivanje različitih lokaliteta u jedinstveni razvojni projekt, te se takvom strategijom razvoja ostvaruje postupno širenje Centra na cijeli arhipelag, prebacujući pritom pažnju s jednog objekta (interpretacijski centar) na sveobuhvatan plan revitalizacije otoka i zaštite arhipelaga (NATURA 2000)
- Proces rada na konceptu HCKZ sastojao se od mapiranja potencijala, razgovora s interesnim skupinama te grupiranja tema vezanih uz prirodoslovne aspekte s jedne te kulturne baštine s druge strane
- Kroz aktivno sudjelovanje HCKZ u stvaranju novih sadržaja te komunikaciju s novim tržištima nadograđuje se uobičajeni sezonski turizam u korist cjelogodišnjeg rasporeda aktivnosti te se poboljšava turistička ponuda, istovremeno doprinoseći očuvanju prirode kojoj je upravo turizam u ovoj regiji najveća prijetnja.

S (small) - objekt interpretacijskog centra

Hrvatskog Centra Koralja Zlarin

Istraživački centar sa smještajem
Kuća Šare

Interpretacijski centar
HRVATSKI CENTAR KORALJA ZLARIN
Kažerma

M medium - objekti interpretacijskog centra i istraživačkog centra (Kažerma / Kuća Šare)

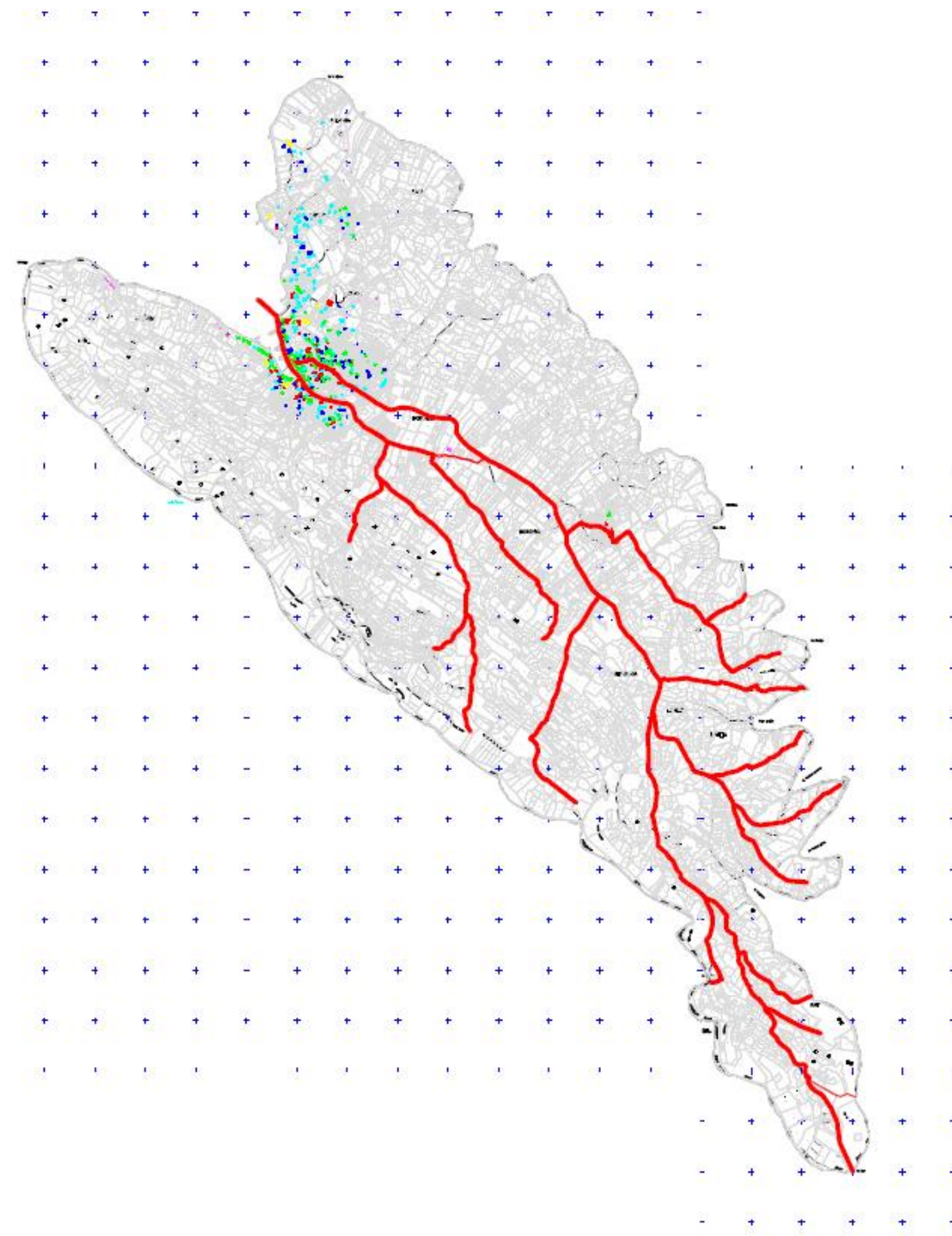
Mjesto susreta dionika

Jedinstvena prostornofunkcionalna cjelina upotpunjena je s komplementarnim funkcijama kao što su ugostiteljski objekt, ljetno kino, predavaonica na otvorenom, vanjska terasa te drugi, modularni prostori koji se koriste prema potrebi.

M (medium) - fizička veza između dva objekta

- **L (large) - razvoj koncepta na razini mjesta, otoka i ostatka arhipelaga**
- Intervencije u trgove, ulice, parkove radi naglašavanja mjesta kolektivne memorije i otočke baštine ;
- Revitalizacija naselja provodi se kroz cjelogodišnje aktivnosti povezane s valorizacijom koralja i koraljarstva;
- Obnova tematskih staza čitavim područjem otoka.;
- Postavljaju se vidikovci i odmorišta na najzanimljivijim točkama pejzaža radi povezivanja s morem i širim položajem otoka u arhipelagu

**Hrvatski
Centar
Koralja
Zlarin**

**HVALA NA
PAŽNJI!**